

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України [Електронний ресурс].–Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Кучер, С.В. Організація системи внутрішнього контролю розрахунків за податком на прибуток [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vchnu_ekon/2012_2_1/086-089.pdf. – Заголовок з екрана (дата звернення 4.04.2014 р.).
4. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства [Текст]: [навчальний посібник] / За ред. К.е.н., проф. М. Д. Корінька. – Фастів : «Поліфаст». 2006. – 440с.
5. Бутинець, Т.А. Розвиток науки господарського контролю: проблеми теорії, методології та практики [Текст] : монографія / Бутинець Т.А.. – Житомир : ЖДТУ, 2011. – 772 с.

УДК 336.02

Чудовець Віталій

к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

м. Луцьк

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО РЕГЛАМЕНТУВАННЯ КОНТРОЛЮ

Анотація

В статті досліджено актуальні проблеми нормативного забезпечення окремих видів економічного контролю та запропоновано напрямки їх вирішення.

***Ключові слова:** контроль, види контролю, нормативне забезпечення, аудит, ревізія, судово-бухгалтерська експертиза, інвентаризація.*

Економічний контроль є невід'ємною складовою системи менеджменту будь-якого суб'єкту господарювання, що забезпечує його ефективну роботу. Варіативність контролю та широкий спектр його методичних прийомів дозволяють виявляти як загальні негативні тенденції в розвитку економіки підприємства, так і конкретні порушення та зловживання.

Незважаючи на наявність розроблених та перевічених на практиці організаційно-методичних підходів до здійснення контролю існують не вирішення питання щодо його нормативного забезпечення.

Протягом тривалого часу йде напрацювання та обговорення нового закону, який би регулював аудиторську діяльність в Україні та враховував би вимоги міжнародних стандартів аудиту. Існуюча редакція закону не відповідає

положенням Директиви 2006/43/ЄС і сучасній європейській практиці. Він є стримуючим фактором інституційної розбудови аудиторської діяльності в Україні та не містить: чітких вимог щодо обов'язкового проведення аудиту акціонерними товариствами, оскільки міститься посилання на обов'язкове підтвердження повноти та достовірності річної фінансової звітності відкритих акціонерних товариств, правова підстава існування яких фактично зупинена; однозначного посилання на законність формування Реєстрів аудиторських фірм та аудиторів, крім того, який передбачений статтею 11 Закону "Про аудиторську діяльність" від 22.04.1993 р. №3125-XII [1], чітких норм щодо здійснення контролю якості аудиторських послуг; законодавчого закріплення обов'язковості виконання рішень, прийнятих Аудиторською палатою України.

Намагання Аудиторської палати України впорядкувати проведення обов'язкового аудиту та регулювання ціни на нього через прийняття Положення з національної практики аудиту 1 "Особливості узгодження умов завдання з обов'язкового аудиту та укладання договору про проведення обов'язкового аудиту з врахуванням вимог національного законодавства" від 20.12.2013 р. № 286/12, ставить питання про обов'язковість його виконання аудиторськими фірмами.

При цьому в цей нормативний акт закладений розрахунок ціни на аудит, виходячи з тарифних розрядів, затверджених для бюджетних організацій. Сумніви в обґрунтованості такого розрахунку викликані тим, що аудиторська діяльність в Україні це підприємницька діяльність, яка відношення до бюджетної сфери немає жодного, а також відсутність законодавчих підстав регулювати ціну на аудиторську послуги в Україні.

Відсутність затверджених форм інвентаризаційних документів, які б відповідали сучасним вимогам практики та забезпечували б інформаційні потреби користувачів та чіткої методики відображення на рахунках бухгалтерського обліку інвентаризаційних різниць. Так для інвентаризації товарно-матеріальних цінностей використовуються документи, затверджені ще постановою Державного комітету статистики СРСР від 28.12.1989 р. №241 [6].

Значною проблемою при виявленні та подальшому обліку інвентаризаційних різниць є відсутність чітко встановлених норм природного убутку товарно-матеріальних цінностей, та невідповідність окремих норм сучасним технічним характеристикам таких активів. До прикладу, норми окремих видів будівельних матеріалів, затверджені ще постановою Державного комітету СРСР по матеріально-технічному постачанні від 15.06.1984 р. №72 [5].

Здебільшого акціонерними товариствами не виконуються вимоги статті 56 Закону України "Про акціонерні товариства" [3] в частині утворення комітету з питань аудиту, який очолюють комітети члени наглядової ради товариства, обрані за пропозицією акціонера, який не контролює діяльність цього товариства. Згідно із Законом метою забезпечення діяльності комітету з питань аудиту наглядова рада може прийняти рішення щодо запровадження в товаристві посади внутрішнього аудитора (створення служби внутрішнього аудиту). Внутрішній аудитор (служба внутрішнього аудиту) призначається наглядовою радою і є підпорядкованим та підзвітним безпосередньо члену наглядової ради – голові комітету з питань аудиту. Недотримання цієї норми

ставить під сумнів ефективність управління товариством та належне забезпечення контрольних функцій.

Відповідно до статті 73 Закону України “Про акціонерні товариства” [3] проведення перевірки фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства загальні збори обирають ревізійну комісію (ревізора). В акціонерних товариствах з кількістю акціонерів - власників простих акцій товариства до 100 осіб запроваджується посада ревізора (або обирається ревізійна комісія), а в товариствах з кількістю акціонерів-власників простих акцій товариства більш як 100 осіб обов'язково обирається ревізійна комісія.

Права та обов'язки членів ревізійної комісії (ревізора) визначаються цим Законом, іншими актами законодавства, статутом та положенням про ревізійну комісію, а також договором, що укладається з кожним членом ревізійної комісії (ревізором). Ревізійна комісія (ревізор) проводить перевірку фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства за результатами фінансового року, якщо інше не передбачено статутом товариства, положенням про ревізійну комісію або рішенням загальних зборів.

Однак незважаючи на нормативну вимогу, у багатьох випадках призначення ревізійної комісії є формальним та не призводить до виконання покладених на неї функцій.

Також існує проблема відсутності належного регламентування судово-бухгалтерської експертизи в Україні. До основних спеціальних нормативних актів, які регулюють цей вид контролю відноситься: Закон України “Про судову експертизу” від 25.02.1994 р. №4038-XII [2] та Наказ Міністерства юстиції України “Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз” від 03.11.1998 р. №705/3145 (далі – Наказ №705/31) [4].

Наведені нормативні акти не регулюють усіх організаційних та процесуальних аспектів судово-бухгалтерської експертизи та є застарілими. В основі Наказу №705/31 ще частково лежать принципи функціонування перехідної економіки, наприклад, застарілим є орієнтовний питань вирішуваних питань. Більшість із них стосується експертизи саме матеріальних збитків, пов'язаних із розкраданням товарно-матеріальних цінностей, що не є основним завданням судово-бухгалтерської експертизи в сучасних умовах економічної реальності.

На нашу думку, вирішення поставлених вище проблем нормативно-практичного спрямування дозволить підвищити дієвість видів економічного контролю та максимально забезпечити виконання завдань покладених на економічний контроль як такий. Така робота повинна бути проведена із широким залученням провідних вчених, практиків та законодавців, що працюють в системі обліку та контролю, а в її основу покладено взаємоузгодженість, уникнення формального підходу та повне задоволення вимог практики тощо.

Список використаних джерел

1. Закон “Про аудиторську діяльність” від 22.04.1993 р. №3125-XII.

**Контроль як функція менеджменту організацій та інститут аудиту в Україні:
сучасний стан та перспективи розвитку**

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.

2. Закон України “Про судову експертизу” від 25.02.1994 р. №4038-ХІІ.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

3. Закон України “Про акціонерні товариства” від 17.09.2008 № 514-VІ.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.

4. Наказ Міністерства юстиції України “Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз” від 03.11.1998 р. №705/3145. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

5. Постанова Державного комітету СРСР з матеріально-технічного постачання “Про затвердження Норм природного убутку нерудних будівельних матеріалів при зберіганні і перевезенні” від 15.06.1984 р. №72. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/?uid=1075.1.247&tit>.

6. Постанова Державного комітету СРСР по статистиці “Про затвердження форм первинної облікової документації для підприємств і організацій” від 28.12.89 р. № 241. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN804.html#.

